

16. 5. 2001

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Oprávněná osoba ve smyslu zákona č. 87/1991 Sb

Správné posouzení, kdo je oprávněná osoba ve smyslu zákona č. [87/1991](#) Sb., je ve smyslu ustanovení § 20 odst. 1 zákona č. 87/1991 Sb. nezbytné pro posouzení toho, zda a kdo je povinnou osobou, kterou stíhá povinnost vydat věc oprávněné osobě z řad osob rehabilitovaných podle zákona č. 119/1990 Sb. a v případě jejich úmrtí dalším oprávněným osobám podle ustanovení § 3 odst. 4 zákona č. 87/1991 Sb.

Správné posouzení, kdo je oprávněná osoba ve smyslu zákona č. [87/1991](#) Sb., je ve smyslu ustanovení § 20 odst. 1 zákona č. 87/1991 Sb. nezbytné pro posouzení toho, zda a kdo je povinnou osobou, kterou stíhá povinnost vydat věc oprávněné osobě z řad osob rehabilitovaných podle zákona č. 119/1990 Sb. a v případě jejich úmrtí dalším oprávněným osobám podle ustanovení § 3 odst. 4 zákona č. 87/1991 Sb.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 19.9.2000, sp.zn. 28 Cdo 474/99)

Nejvyšší soud rozhodl ve věci o vydání nemovitostí podle zákona č. 87/1991 Sb., o dovolání proti rozsudku Krajského soudu v Brně z 8.12.1998, sp.zn. 20 Co 230/97, vydanému v právní věci vedené u Okresního soudu v Třebíči pod sp.zn. 4 C 1180/94 tak, že zrušil rozsudek Krajského soudu v Brně z 8.12.1998, sp.zn. 20 Co 230/97, rozsudek Okresního soudu v Třebíči z 19.2.1997, čj. 4 C 1180/94-86 a věc vrátil Okresnímu soudu v Třebíči k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Původní žalobce J. S. se domáhal žalobou, podanou u soudu 17.11.1994, aby žalovaným bylo uloženo uzavřít s ním dohodu o vydání domu čp. 172 s pozemkem parc. č. 342/1 v T. (o výměře 138 m²). V žalobě se uvádělo, že ideální polovina těchto nemovitostí propadla státu podle rozsudku Okresního soudu v Třebíči ze 7.7.1970, sp.zn. 1 T 98/70, jímž byl žalobce odsouzen pro tehdy trestný čin opuštění republiky; usnesením téhož soudu z 20.2.1991, sp.zn. 2 Rt 49/91, byl žalobce J. S. rehabilitován podle zákona č. 119/1990 Sb. Další ideální polovina uvedených nemovitostí byla státem získána koupí od matky žalobce J. S. C. Č. podle smlouvy z 31.5.1971 za kupní cenu 12.026,50 Kč. Žalobce J. S. byl dědicem po své matce C. Č. podle výsledků projednání dědictví bývalým Státním notářstvím v Třebíči pod sp.zn. D 773/92. Žalovaní získali dům čp. 172 v T. pod sp.zn. R I 504/86 a R II 236/86 Státního notářství v Třebíči registrovanou kupní smlouvou a dohodou o zřízení práva osobního užívání pozemku z 9.8.1986. Podle názoru žalobce byl tento převod nemovitostí uskutečněn v rozporu s tehdy platnými předpisy (zejména nebyl k převodu dán souhlas nadřízeným státním orgánem) a na základě protiprávního zvýhodnění. Žalovaní neřešili koupí domu čp. 172 v T. svou bytovou situaci, protože měli kde bydlet a také po koupi domu v něm vůbec nebydleli. Žalobce J. D. je dědicem ze závěti původního žalobce J. S., který zemřel v průběhu řízení dne 21.2.1998.

Žalovaní navrhli zamítnutí žaloby s tím, že nemovitosti uváděné žalobcem nebyly žalovanými získány v rozporu s tehdy platnými předpisy, ani na základě protiprávního zvýhodnění. Kupní cena byla sjednána na základě ocenění znalcem; kupní smlouva i dohoda o zřízení práva osobního užívání pozemku byly registrovány bývalým státním notářstvím. Souhlas nadřízeného orgánu k prodeji domu nebyl tehdy již zapotřebí. Žalovaní koupili dům čp. 172 v T. v dezolátním stavu a teprve postupně bylo možné jej opravovat, aby v něm mohli bydlet.

Soud prvního stupně vyslechl v řízení původního žalobce J. S. a žalované jako účastníky řízení, seznámil se s obsahem spisového materiálu, vyžádaného od odboru výstavby Městského úřadu v T. o stavebním řízení ohledně žalobcem uváděných nemovitostí, vyslechl svědky S. P. a M. M., provedl důkaz posudkem znalce z oboru odhadu nemovitostí a konstatoval obsah listinných dokladů, předložených účastníky řízení. Rozsudkem Okresního soudu v Třebíči z 19.2.1997, čj. 4 C 1180/94-86, bylo žalovaným uloženo uzavřít se žalobcem dohodu o vydání domu čp. 172 v T.; byl však zamítnut žalobní návrh na uložení povinnosti žalovaným uzavřít se žalobcem také dohodu ohledně vydání pozemku parc. č. 342/1 (o výměře 138 m²) v T., v katastrálním území P. Výrokem rozsudku soudu prvního stupně bylo rozhodnuto, že se náhrada nákladů řízení účastníkům řízení nepřiznává. Žalobci bylo uloženo zaplatit do jednoho měsíce od právní moci rozsudku na účet Okresního soudu v Třebíči 2.027,- Kč na úhradu zálohovaného znalečného. Také žalovaným bylo uloženo zaplatit v téže lhůtě na účet Okresního soudu v Třebíči 2.027,- Kč na úhradu zálohovaného znalečného.

V odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně bylo uvedeno, že žalobce je oprávněnou osobou podle ustanovení § 3 zákona č. 87/1991 Sb. a že včas vyzval žalované k vydání v žalobě uvedených nemovitostí. Soud prvního stupně uváděl dále to, že ideální polovina těchto nemovitostí propadla ve prospěch státu na základě odsuzujícího rozsudku, vydaného v trestním řízení soudním vůči žalobci J. S.; soud prvního stupně uváděl také to, že druhá ideální polovina nemovitostí byla koupena státem od matky žalobce J. S. C. Č., a posléze poukazoval i na to, že „na základě rozhodnutí bývalého Okresního národního výboru v T. z 21.11.1984 byla celá nemovitost včetně pozemků převedena do vlastnictví státu, a to opatřením podle § 453 odst. 2 zákona č. 40/1964 Sb.“. Soud prvního stupně dále konstatoval, že ke kupní smlouvě mezi státem - Městským národním výborem v T. a manželky M. a Z. S. došlo 9.7.1986 (registrovaná byla bývalým Státním notářstvím v Třebíči 10.7.1986), i když na stejnopisu smlouvy bylo omylem uvedeno datum uzavření smlouvy 9.8.1986. Kupní cena za dům byla dohodnuta částkou 33.662,- Kč a úhrada za zřízení práva osobního užívání pozemku činila 1.325,- Kč. Podle posudku znalce, ustanoveného soudem v tomto řízení, měla kupní cena podle vyhlášky č. 128/1984Sb. činit 44.335,50 Kč; proto soud prvního stupně dospěl k závěru, že tedy dům čp. 172 v T. byl žalovaným prodán za nižší cenu než „činila obecná cena stanovená podle cenového předpisu platného v době prodeje“. Protože však ohledně zřízení práva osobního užívání pozemku byla situace jiná než ohledně kupní smlouvy týkající se převodu domu a tento pozemek se od 1.1.1992 stal vlastnictvím žalovaných, vyhověl soud prvního stupně žalobě žalobce jen ohledně uložení povinnosti k uzavření dohody o vydání domu čp. 172 v T., nikoli však ohledně vydání pozemku parc.č. 342/1 v T. Výrok o nákladech řízení byl učiněn soudem prvního stupně s poukazem na ustanovení § 150 a § 148 odst. 1 občanského soudního řádu.

Po vydání rozsudku soudu prvního stupně původní žalobce J. S. dne 21.2.1998 zemřel a jeho dědicem ze závěti se stal žalobce J. D.

O odvolání žalovaných proti rozsudku soudu prvního stupně z 19.2.1997, čj. 4 C 1180/84-86, rozhodl Krajský soud v Brně rozsudkem z 8.12.1998, sp.zn. 20 Co 230/97. Rozsudek soudu prvního stupně byl

změněn tak, že byl zamítnut i žalobní návrh na uložení povinnosti žalovaných uzavřít se žalobcem dohodu o vydání domu čp. 172 v T. Ve výroku o nákladech řízení mezi účastníky navzájem byl rozsudek soudu prvního stupně potvrzen. Bylo rozhodnuto, že se státu nepřiznává náhrada nákladů řízení vynaložených na znalečné v řízení u soudu prvního stupně i v řízení odvolacím. Bylo také rozhodnuto, že žádný z účastníků řízení nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.

V odůvodnění rozsudku odvolacího soudu bylo uvedeno, že žalobce je oprávněnou osobou podle ustanovení § 3 zákona č. 87/1991Sb. Byl však odvolací soud toho názoru, že právní předchůdce žalobce (tj. původní žalobce J. S.), jehož dědicem ze závěti je žalobce J. D., se od roku 1972 o nemovitosti vůbec nezajímal. Bývalý Městský národní výbor v T. zjišťoval, zda někdo projevuje o nemovitosti zájem, zda jsou pronajaty, zda někdo platí daň z nemovitosti a všechna tato zjištění byla negativní. Proto byla nemovitost považována tehdejšími správními orgány za opuštěnou s poukazem na tehdy platné ustanovení § 453 odst. 2 občanského zákoníku. Rovněž odvolací soud dospěl k závěru, že podle těchto údajů lze mít za to, že právní předchůdce žalobce dával od roku 1972 jasně najevo, že o dům čp. 172 v T. nemá zájem. Odvolací soud dovozoval, že „je sice pravdou, že J. S. byl odsouzen pro trestný čin opuštění republiky, žil v Austrálii a měl by určité problémy, kdyby se chtěl o věc v České republice zajímat s tím, že by se sem chtěl nastěhovat a užívat dům, ale přesto se lze domnívat, že mu nic nebránilo v tom, aby se o tuto nemovitost, kterou zdědil na území České republiky, postaral“. Žalobce „vůbec žádný zájem o nemovitost neprojevoval až do doby, než byly v České republice vydány restituční zákony“, dodával ještě odvolací soud. Posléze odvolací soud dospěl k závěru, že „pokud stát v té době nakládal s nemovitostí jako s věcí opuštěnou, jednal po právu“. Protože nemovitost nebyla užívána více jak 10 let, nutně zchátrala a nebyla zajištěna, ani chráněna, žalovaní nemuseli vyvinout o nabytí nemovitostí zvláštní úsilí, ale byl to tehdejší národní výbor, který sice původně žádost žalovaných o odkoupení odmítl, ale později se na ně sám obrátil, zda mají o nemovitost ještě zájem“. Žalovaní nevyvíjeli tehdy příčinění se o získání nemovitostí; nepodíleli se také na obstarání ocenění nemovitosti. Nemovitost byla zchátralá a zdevastovaná, odhadce měl ztížený přístup k jednotlivým prvkům stavby, takže „rozdíl dohodnuté kupní ceny od ceny podle vyhlášky č. 128/1984 Sb. (asi o 10.000,- až 12.000,- Kč) je omluvitelný právě nekvalitním stavem a zanedbaností nemovitostí“. Žalovaní sice v domě nebydleli, ale protože měli kde bydlet, nebyli tlačeni k urychleným investicím a opravám; po roce 1994 pak další prostředky do domu neinvestovali, když hrozila možnost, že by museli nemovitost vydat. „Odvolací soud tedy z uvedených důvodů použil ustanovení § 3 občanského zákoníku, který je obecným předpisem v oblasti občanského práva, a i když zákon č. 87/1991 Sb. je lex specialis (zvláštní předpis), nevylučuje možnost použít tohoto ustanovení“. Odvolací soud měl tedy za to, že by bylo v rozporu s dobrými mravy, kdyby dnes, když žalovaní dům částečně upravili, byli povinni dům vydat právnímu nástupci původního žalobce, který se o dům předtím nestaral; podle názoru odvolacího soudu zde není dán důvod pro vyhovění žalobnímu návrhu na vydání nemovitostí. Proto byl rozsudek soudu prvního stupně odvolacím soudem změněn tak, že žaloba žalobce byla zamítnuta. Výrok o nákladech řízení byl odvolacím soudem odůvodněn ustanovením § 150 občanského soudního řádu o možnosti výjimečného nepřiznání náhrady nákladů řízení.

Rozsudek odvolacího soudu byl doručen advokátce, která žalobce v řízení zastupovala, dne 20.1.1999 a dovolání ze strany žalobce bylo podáno u Okresního soudu v Třebíči dne 25.1.1999, tedy ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 občanského soudního řádu.

Dovolatel navrhoval, aby rozsudek odvolacího soudu byl zrušen a aby věc byla vrácena k dalšímu řízení. Dovolatel uváděl, že dovolání podává z důvodů uvedených v ustanovení § 241 odst. 3 písm. c/ a d/ občanského soudního řádu.

Dovolatel poukazoval především na to, že z posudku soudem ustanoveného znalce nelze dovozovat, že v domě čp. 172 v T. byly provedeny takové úpravy, aby bylo zamezeno jejímu chátrání. Žalovaní totiž, uváděl dovolatel, za 13 let trvání jejich vlastnictví domu na něm neudělali nic kromě odstranění odpadků a zabezpečení vchodu, takže jim nelze přičítat zásluhu o odstranění zchátralého a zdevastovaného stavu. Z obsahu spisu nevyplývají závěry odvolacího soudu o tom, že znalec, provádějící ocenění nemovitosti, v letech 1984 až 1985 neměl před sepsáním smlouvy řádný přístup k nemovitosti a že pracoval za „ztížených podmínek“, že tloušťka zdi nemohla být změřena kvůli opadané omítce; dovolatel poukazoval na to, že znalec sám uvedl, že zeď měřil bez omítek; ze spisu rovněž nevyplývá závěr odvolacího soudu o tom, že v domě čp. 172 v T. byly opravovány vnitřní omítky. Naopak z obsahu spisu je doloženo, že cena domu čp. 172 v T. byla sjednána ve smlouvě z 9.7.1986 o čtvrtinu nižší, než cena podle cenového předpisu, čímž byli žalovaní protiprávně zvýhodněni; žalovaní do domu prakticky nic neinvestovali a ani po 13 letech v domě nebydlí.

Při posuzování tohoto dovolání vycházel odvolací soud z ustanovení článku II. odst. 1 zákona č. 238/1995 Sb., podle něhož ustanovení tohoto zákona, jímž byl změněn a doplněn občanský soudní řád (zákon č. 99/1963 Sb.), platí i na řízení, která byla zahájena před účinností zákona č. 238/1995 Sb. (tj. před 1.1.1996; viz článek V. zákona č. 238/1995 Sb.).

Dovolání tu bylo přípustné podle ustanovení § 238 odst. 1 písm. a/ občanského soudního řádu, protože směřovalo proti rozsudku odvolacího soudu, jímž byl změněn rozsudek soudu prvního stupně ve věci samé.

Dovolatel vytýkal ve svém dovolání, že rozsudek odvolacího soudu vychází ze skutkového zjištění, které nemá v podstatné části oporu v provedeném dokazování (ve smyslu ustanovení § 241 odst. 3 písm. c/ občanského soudního řádu) a že rozsudek odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci (ve smyslu ustanovení § 241 odst. 1 písm. d/ téhož právního předpisu).

V rozhodnutí uveřejněném pod č. 8/1994 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek, vydávané Nejvyšším soudem, bylo k ustanovení § 241 odst. 3 písm. c/ občanského soudního řádu vyloženo: Vadná nebo nesprávná skutková zjištění v občanském soudním řízení nejsou sama o sobě dovolacím důvodem ve smyslu ustanovení § 241 odst. 2 (nyní 3) občanského soudního řádu, nýbrž jen tehdy, jestliže zakládají některý z důvodů uvedených v ustanovení § 241 odst. 2 (nyní 3) písm. a/ až c/ občanského soudního řádu. Dovolacím důvodem uvedeným v ustanovení § 241 odst. 3 písm. b/ občanského soudního řádu nemohou být vady a omyly při hodnocení důkazů (§ 132 občanského soudního řádu). Rozhodnutí soudu vychází ze skutkového zjištění, jež nemá v podstatné části oporu v dokazování, jestliže soud vzal za zjištěno něco, co ve spise vůbec není, ale také jestliže soud nepokládá za zjištěnou podstatnou skutečnost, která bez dalšího z obsahu spisu naopak vyplývá. Musí jít o zjištění právně významné.

Vycházejí z těchto právních závěrů z rozhodnutí uveřejněného ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek dospěl odvolací soud k závěru, že odvolací soud ve zjištěných právně významných nechal za zjištěno něco, co ve spise vůbec není, ani nepokládá za nezjištěnou podstatnou skutečnost, která naopak z obsahu spisu vyplývala. Základní závěr, který odvolací soud dovodil z posudku znalce, ustanoveného soudem (jehož doplňující výslech v odvolacím řízení provedl), že totiž kupní cena uvedená ve smlouvě z 9.7.1986 (33.662,- Kč) byla nižší než cena, kterou stanovil soudem ustanovený znalec (44.335,50 Kč), vyplývá nepochybně z obsahu smlouvy z 9.7.1986 a z posudku znalce Ing. M. z

13.9.1996. Tento závěr znalce nebyl v řízení přesvědčivě zpochybněn. Proto dovolací soud dospěl k závěru, že dovolací důvod podle ustanovení § 241 odst. 3 písm. c/ občanského soudního řádu, uplatněný dovolatelem, není v tomto případě dán.

Nesprávné právní posouzení věci ve smyslu ustanovení § 241 odst. 3 písm. d/ občanského soudního řádu může spočívat buď v tom, že soud použije na projednávanou právní věc nesprávný právní předpis nebo si použitý právní předpis nesprávně vyloží (viz k tomu z rozhodnutí uveřejněného pod č. 3/1998 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek text na str. 13 /45/).

Odvolací soud v daném případě uvedl v odůvodnění svého rozsudku z 8.12.1998, sp.zn. 20 Co 230/97, tato ustanovení právních předpisů, podle nichž projednávanou právní věc posuzoval: § 3 odst. 1 zákona č. 87/1991 Sb., § 4 odst. 2 zákona č. 87/1991 Sb., § 453 odst. 2 občanského zákoníku (ve znění platném do 31.12.1991) a § 3 odst. 1 občanského zákoníku (v nyní platném znění). V řízení o dovolání bylo nutno se zabývat tím, zda tato citovaná ustanovení byla na projednávanou právní věc odvolacím soudem správně aplikována, zda si je odvolací soud správně vyložil a případně zda bylo třeba posoudit projednávanou právní věc podle jiných právních předpisů.

Podle ustanovení § 3 odst. 1 zákona č. 87/1991 Sb. je oprávněnou osobou podle tohoto zákona fyzická osoba, jejíž věc přešla do vlastnictví státu v případech uvedených v § 6 zákona č. 87/1991 Sb., pokud je státním občanem České republiky.

V daném případě byla soudy obou stupňů jednoznačně posuzována otázka, že je žalobce oprávněnou osobou podle zákona č. 87/1991 Sb., a to s přesnějším odůvodněním, že jde o oprávněnou osobu podle ustanovení § 3 odst. 4 písm. a/ zákona č. 87/1991 Sb., (jako dědic se závěti původní oprávněné osoby, který nabyl celé dědictví.)

Nebyla však v řízení před soudy obou stupňů jednoznačně objasněna otázka, zda tu šlo o některý z případů (a o který případ) přechodu věcí na stát uvedených v ustanovení § 6 zákona č. 87/1991 Sb., jak to zdůrazňuje ustanovení § 3 odst. 1 a § 3 odst. 4 zákona č. 87/1991 Sb., případně zda tu jde o některý jiný případ, který má na zřeteli jiné ustanovení zákona č. 87/1991 Sb. (srov. zejména ustanovení § 19 odst. 1 a § 20 odst. 1 a 2 zákona č. 87/1991 Sb.).

Pokud odvolací soud poukazoval na dříve platné ustanovení § 453 odst. 2 občanského zákoníku (ve znění platném do 31.12.1991 před novelizací občanského zákoníku zákonem č. 509/1991 Sb.), bylo třeba mít na zřeteli, že tento případ přechodu věci na stát (tzv. opuštění věci) není výslovně uveden v ustanovení § 6 odst. 1 zákona č. 87/1991 Sb. (na rozdíl např. od případu přechodu věci na stát podle dříve platného ustanovení § 453a občanského zákoníku; v § 6 odst. 1 písm. c/ pak jde o případ zanechání nikoli opuštění věci na území republiky).

V rozsudku soudu prvního stupně z 19.2.1997, čj. 4 C 1180/94-86, se jednak poukazovalo na ustanovení § 6 odst. 1 písm. c/ zákona č. 87/1991 Sb., dále se poukazovalo na propadnutí majetku původního žalobce J. S. na základě trestu uloženého v trestním řízení soudním a na realizaci tohoto propadnutí majetku co do jedné ideální poloviny nemovitostí uváděných v žalobě žalobce, ale zároveň i na to, že celé tyto nemovitosti byly „převezeny do vlastnictví státu, a to opuštěním republiky podle § 453 odst.

2 zákona č. 40/1964 Sb.“. Odvolací soud k tomu pouze uvedl na straně čtvrté (v odstavci druhém) svého rozsudku z 8.12.1998, sp.zn. 20 Co 230/97, že „krajský soud vycházel ze všech zjištění provedených soudem prvního stupně“.

Jestliže však ideální polovina v žalobě uvedených nemovitostí propadla ve prospěch státu na základě rozsudku vydaného v trestním řízení soudním, pak tu šlo o získání oprávnění státu k věci soudním rozhodnutím (viz § 20 odst. 1 zákona č. 87/1991 Sb.) a ohledně této ideální poloviny nemovitostí, již patřící státu, nemohlo dojít k připadnutí opuštěné věci státu, jak měl za to odvolací soud (viz stranu čtvrtou, druhý odstavec již citovaného rozsudku odvolacího soudu).

Zatím co, jak již uvedeno, v ustanovení § 6 odst. 1 zákona č. 87/1991Sb. není jako případ přechodu věci na stát uvedeno výslovně opuštění věci, ustanovení § 20 odst. 1 výslovně pamatuje na případ, kdy stát získal k věci oprávnění soudním rozhodnutím. Takto získané věci jsou povinné osoby (§ 4 odst. 1 a 2 zákona č. 87/1991 Sb.), jež je pokud se týká fyzických osob nabyly potom od státu, povinny vydat oprávněným osobám (§ 20 odst. 2 zákona č. 87/1991 Sb.). Přitom ustanovení § 19 odst. 1 zákona č. 87/1991 Sb. výslovně stanoví, že oprávněnými osobami podle tohoto zákona jsou osoby rehabilitované podle zákona č. 119/1990 Sb., splňují-li podmínky uvedené v § 3 odst. 1 zákona č. 87/1991 Sb. a v případě jejich úmrtí (nebo prohlášení za mrtvé) osoby uvedené v § 3 odst. 4 zákona č. 87/1991 Sb.

Z uvedeného vyplývá, že dovolací soud nemohl jednoznačně přisvědčit tomu, že odvolací soud v daném případě posoudil správně to, zda žalobci svědčí (a z jakého právního důvodu) postavení oprávněné osoby podle zákona č. 87/1991 Sb. Správné posouzení této okolnosti je ve smyslu ustanovení § 20 odst. 1 zákona č. 87/1991 Sb. nezbytné pro posouzení toho, zda a kdo je povinnou osobou, kterou stíhá povinnost vydat věc oprávněné osobě z řad osob rehabilitovaných podle zákona č. 119/1990 Sb. a v případě jejich úmrtí dalším oprávněným osobám podle ustanovení § 3 odst. 4 zákona č. 87/1991 Sb.

Bylo třeba mít na zřeteli, co Ústavní soud ČR vyložil ve svém nálezu z 2.2.1995, I. ÚS 117/93, uveřejněném pod č. 7 ve svazku 3 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu ČR, k zákonu č. 119/1990 Sb. a k zákonu č. 87/1991 Sb.: Zákon č. 87/1991 Sb. nezměnil nic na tom, že v důsledku zrušení trestního rozsudku podle ustanovení zákona č. 119/1990 Sb. a jeho výroku o propadnutí majetku ex tunc se obnovilo původní vlastnictví majetku; zákon č. 87/1991 Sb. stanoví postup, jakým způsobem se má oprávněná osoba (původní vlastník) domáhat do určité doby vydání svého majetku od osoby povinné.

Proto posouzení toho, zda u těchto oprávněných osob (původních vlastníků) z řad osob rehabilitovaných podle zákona č. 119/1990 Sb. lze nebo nelze aplikovat ustanovení § 4 odst. 2 (ve smyslu ustanovení § 20 odst. 1) zákona č. 87/1991 Sb. a jím stanovené zákonné předpoklady, vyžaduje všestranného a jednoznačného objasnění toho, zda věc byla nabyta fyzickými osobami od státu, který získal oprávnění s ní nakládat za okolností uvedených v § 6 zákona č. 87/1991 Sb., a to v případech, kdy tyto osoby nabyly věc buď v rozporu s tehdy platnými předpisy nebo na základě protiprávního zvýhodnění. Jde tu tedy o objasnění toho, zda a co brání tomu, aby rehabilitovaná osoba (podle zákona č. 119/1990 Sb.) získala do své dispozice věc, k níž zrušením trestního rozsudku (včetně výroku o propadnutí majetku) se jí obnovilo původní vlastnictví.

Šlo-li v daném případě o nabytí věci od státu smlouvou z 9.7.1986, bylo třeba při objasňování a posuzování zákonných předpokladů uvedených v ustanovení § 4 odst. 2 zákona č. 87/1991 Sb. vycházet zejména z ustanovení tehdy platných právních předpisů - vyhlášky č. 90/1984 Sb., o správě národního majetku, a vyhlášky č. 128/1984 Sb., o cenách staveb, pozemků, porostů a o úhradách za zřízení práva osobního užívání pozemků.

Při bezpečném doložení zákonných předpokladů podle ustanovení § 4 odst. 2 zákona č. 87/1991 Sb., zakotvených kogentně v tomto speciálním právním předpise, není na místě aplikace ustanovení § 3 občanského zákoníku.

K posouzení odpovídající aplikace ustanovení vyhlášky č. 128/1984 Sb., jako cenového předpisu, lze připomenout i to, že cenové předpisy tohoto druhu umožňovaly při určení ceny kupované věci v konkrétním případě užít také i volné úvahy, takže je potřebné posuzovat i otázku podstatného rozdílu sjednané kupní ceny od ceny stanovené podle cenového předpisu (srov. k tomu obdobně závěry obsažené v rozhodnutích uveřejněných dříve pod č. 21/1976 a pod č. 22/1976 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek).

Odvolací soud takto v daném případě nepostupoval, a vycházel z právních závěrů, které nebyly totožné se závěry dovolacím soudem uváděných a dokládáných uveřejněnou judikaturou; proto dovolací soud musel přisvědčit názoru dovolatele, pokud vytýkal rozsudku odvolacího soudu, že spočívá na nesprávném právním posouzení věci (§ 241 odst. 3 písm. d/ občanského soudního řádu).

Přikročil proto dovolací soud ke zrušení rozsudku odvolacího soudu podle ustanovení § 243b odst. 1 a 5 občanského soudního řádu.

Protože důvody, pro které byl zrušen rozsudek odvolacího soudu, platí zčásti i na rozsudek soudu prvního stupně, zrušil dovolací soud podle ustanovení § 243b odst. 2 občanského soudního řádu i tento rozsudek a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení. V tomto dalším řízení soud prvního stupně ve smyslu závěrů rozsudku dovolacího soudu (jimiž je podle ustanovení § 243d odst. 1, věta druhá, občanského soudního řádu vázán) přikročí k zevrubnému objasnění a posouzení toho, zda a v jakém rozsahu se na projednávanou právní věc vztahují ustanovení § 3 odst. 1, § 3 odst. 4, § 4 odst. 2, § 6 odst. 1 a 2, § 19 odst. 1 a § 20 odst. 2 zákona č. 87/1991 Sb.

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)

- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)
- [AI omnibus](#)